

## BESEDA UPRAVLJALCEV

## VSE SE DA NAPRAVITI

V zadnjem času je tudi v celjskem okraju izredno zanimiva razprava okoli razponov osebnih dohodkov. Zato je prav, da se javnost seznanja, kako se rešuje to vprašanje. Prav pa je tudi zavoljo tega, da bi z dobrimi primeri opozorili vsa tista podjetja in posameznike, ki so pozabili na pravilna merila.

Kako so ta problem rešili v Železarni Store, nam pojasnjuje razgovor, ki smo ga imeli s predsednikom delavskega sveta Viktorjem Opako:

Železarna Store je eden največjih kolektivov v celjskem okraju, hkrati pa podjetje, za katerega so značilni izredno težki delovni pogoji. Razen tega je proizvodnja odvisna še od mnogih primitivnih naprav, kar zahteva od delavcev več fizičnega napora, je dejal tovariš Opaka.

Proizvodnost narašča iz leta v leto. Razumljivo, da s tem tudi osebni dohodki. Delavski svet je na svoji zadnji seji analiziral delovanje novega pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke. Ta pravilnik je v veljavi že od prvega julija letošnjega leta. Po zaslugi novega pravilnika se je proizvodnja v obračunskem pogledu povečala v tretjem tromesečju za 8,4 odstot-

kov v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta, produktivnost po količini za 5,8 po vrednosti pa za 25,9 odstotkov. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta so osebni dohodki narasli za 18, dočim se je število nadur zmanjšalo za 61 odstotkov.

Se in še bi lahko našteval pokazatelje, ki dokazujejo dobro gospodarjenje, je dejal tovariš Opaka. Na osnovi te analize je delavski svet na predlog sindikalne organizacije, nadalje organizacije Zveze komunistov ter uprave podjetja sklenil naslednje: Po prvotni oceni je veljalo najnižje ocenjeno delovno mesto 100 točk, najvišje pa 840, torej razmerje 1:8,4. Zdaj sta prišla na dan dva predloga za popravek razmerja delovnih mest, in sicer oba v korist nižje ocenjenih. Po prvem predlogu naj bi najnižje ocenjeno delovno mesto veljalo 110, oziroma 120 točk. Delavski svet je po daljši razpravi sprejel predlog, da se sprejme inoča, ki predvideva staro osnovno 120 točk. Po tej varianti bo zajetih 525 delavcev, ki bodo odslej imeli večje osebne dohodke, kot pa so jih prejeli od sedaj. Drugi predlog, ki ga je pred enim mesecem iznesel sindikat in političnim organizacijam glavni direktor, pa se glasi, da naj bi vo-

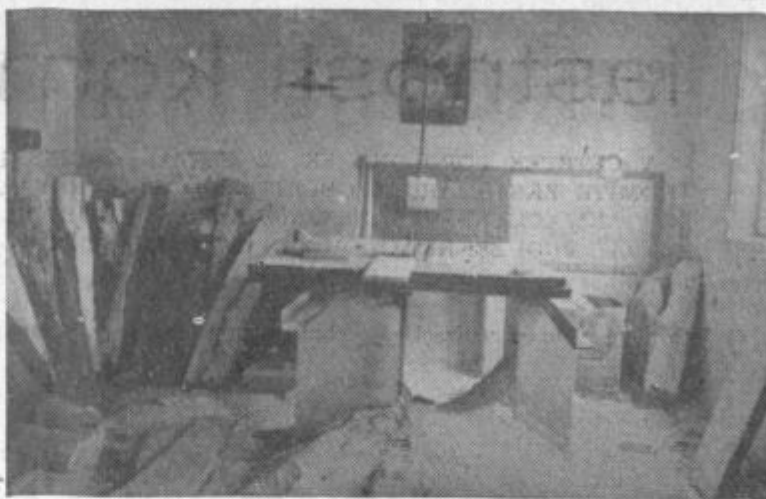
dilnim uslužbencem znižali število točk za pet odstotkov. Tako bi najvišje ocenjeno delovno mesto veljalo 800 točk in ne več 840. Tudi ta predlog je bil sprejet nadvse ugodno. Tako je zdaj razmerje delovnih mest, ocenjeno v točkah 120:800, ali 1:5,7 (prej 1:8,4).

Sklad za osebne dohodke se ustvarja v ekonomskih enotah iz dveh naslovov: iz proizvodnje in presežnega planiranega dohodka. Ker pa povišanje števila točk pri najnižje ocenjenih delovnih mestih po sklepu delavskega sveta ne sme porušiti razmerja med sredstvi za sklade ter sredstvi za osebne dohodke, je razumljivo, da bodo vsi tisti člani delovnega kolektiva, ki zasedajo više ocenjena delovna mesta, prispevali za kritje povišanja osebnih dohodkov onim, ki imajo najnižje prejemke.

Delavski svet in kolektiv štorških železarjev sta prepričana, je v razgovoru še dejal tovariš Opaka, da razmerja med osebnimi dohodki in pa višine osebnih dohodkov ne morejo biti problem, kjer vladajo zdravi notranji odnosi in kjer spoštujejo načela naše ureditve.

Prav je, da o tem izrečejo svojo sodbo kolektivi. Naloga političnih organizacij in ostalih pa je, da kolektivom pomagajo pri reševanju teh vprašanj in da, če je treba, obsodijo primere, pri katerih se nehotе vsiljuje vprašanje politične morale.

## Iz naših podjetij



V nekem podjetju so prepričani, da je taka delavnica lepo urejena in da se neko lahko v njej dobro počuti



Tako so v nekem našem podjetju stanovali delavci. Nikogar od vodilnih ni bilo sram, da je pri njih tako stanje

## Slike iz življenja JLA



Življenje pripadnikov JLA je podobno življenju v kolektivnih in velikih družinah. Dokler traja služba, učenje vojaških veščin, so delovni kolektiv. Ko pa te ure prenehajo so pripadniki JLA dežni vsa, kar potrebuje mlad človek. Nekateri se posvetijo kulturnemu udejstvanju, drugi športu (slika desno), mnogi gredo v mesto ali počnejo kar jim je najbolj všeč.



Ko mine ura pouka, sedejo v gruče in pokadijo cigareto, se pogovorijo in uženejo kakšno šalo...



Kadar pa pridejo trenutki preizkušnje osvojenega znanja na vajah in manevrih, takrat gre zares. Kot v vojni... Zato so napovedali v JLA, da bi lahko, če bo treba, uspešno branili domovino.

## Varnost pri delu izboljšati

so ugotovili na seji Občinskega odbora v Laškem

Na seji ljudskega odbora v Laškem, ki so jo posvetili zgolj vprašanju tehnično varnostne zaščite, so izstopala predvsem naslednja vprašanja:

Tehnični varnostni zaščiti so v podjetjih občine Laško v preteklih letih posvečali več ali manj na vsakem delovnem mestu vso skrb in pozornost in zato uporabljali tudi velik del razpoložljivih sredstev, le žal, da vsa prizadevanja v tej smeri niso dosegla željenega učinka. Se vedno se dogajajo nesreče in obolenja, katerih bi se lahko izognili, njihova posledica pa se odraža v izgubi delovnih dni in seveda tudi narodnega dohodka. Se pomembnejše pa je, da iz dneva v dan število delovnih invalidov raste, kar bremeni družbeno skupnost.

Stanje je prilično nezadovoljivo predvsem v rudniku Laško, kjer

## O varnosti pri delu so razpravljali

Posebna komisija Občinskega sindikalnega sveta v Slov. Konjicah je pred kratkim analizirala rezultate akcije v tednu varnosti. Podatki kažejo, da je celotna akcija dobila dosti širši obseg kot prejšnja leta. Skoraj v vseh podjetjih so v tednu varnosti organi samoupravljanja razpravljali o službi varnosti pri delu. V nekaterih večjih podjetjih, kot v Konusu, pa so to nalogo prenesli na delavske svete ekonomskih enot. V zimskih mesecih bodo v tem podjetju pripravili še več predavanj, na katerih bodo obravnavali delovno zaščito, pomen pravilne prehrane in vpliv alkohola na zdravje oziroma delo.

V Lesno industrijskem podjetju je delavski svet sklenil, da bodo v zimskem času pripravili seminar za oddelkovodje, skupinovođe, mojstre in predelavce, na katerem jih bodo seznanili z vsemi nalogami higiensko tehnične zaščite. Pozneje bodo imeli podobne seminarje še za ostale delavce. Podobne programe so pripravili tudi v nekaterih drugih podjetjih. Komisija za higiensko tehnično zaščito je med tednom varnosti pregledala večino podjetij. Ugotovila je, da je zaščitna služba zelo slabo uvedena v manjših gospodarskih organizacijah.

Razen podjetij pa je letošnja akcija tedna varnosti zajela tudi promet ter požarno varnost.

V. L.

se je v preteklih 9 mesecih dvignil odstotek bolnih celo na 9,5 odstotkov. Posledica tega je bila, da je podjetje moralo odvzeti okoli 5 milijonov dinarjev. Izguba narodnega dohodka in pripadajoči dajatvi pa znaša preko 70 milijonov dinarjev. Podobni primeri se dogajajo tudi v ostalih

podjetjih, le da so številke manjše.

Vse to narekuje sindikalnim podružnicam in HTZ komisijam, da bodo v tej smeri napravile še več kot doslej. Predvsem pa se čuti potreba po prevzgoji zaposlenih, da bi varnost pri delu bolj upoštevali.

K. T.

## Navzlic vsemu pravočasno

Na eni izmed zadnjih sej je zbor proizvajalcev konjliške občine razpravjal o sestavljanju pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah. Iz poročila je bilo očitno, da so gospodarske organizacije že začele z njihovo izdelavo, vendar so jih potrdili le v nekaterih podjetjih. Tam, kjer so s tem delom začeli že v sredini leta, je šlo precej laže, kot pa v onih, kjer so odlašali na zadnje mesece. Sedanjí podatki kažejo, da bodo pravilniki povsod pravočasno izdelani, težko pa je reči, kakšni bodo. Se največ težav v tem pogledu je v kmetijstvu, kjer

so z delom v precejšnjem zaostanku.

Člani zbora proizvajalcev so razpravljali tudi o doseganju in izplačevanju osebnih dohodkov v desetih mesecih letošnjega leta. Analize ne kažejo večjih odstopanj, kajti v večini podjetij izplačujejo še kar po starih tarifnih pravilnikih. Zbor proizvajalcev pa je navzlic temu dal gospodarskim organizacijam več priporočil, v katerih jih opozarja na nekatere napotke in podobno. Najvišje razmerje med izplačanimi osebnimi dohodki v občini je bilo 1:6,2.

## Razgledni stolp na Boču

Komur so znane konture panskoga Triglava na robu severovzhodne Slovenije, ima razgledni stolp na Boču za neločljiv del tega mogočnega hriba, bogatega z gozdovi na vseh straneh, na južni strani pa še posebej z vinsko trto. Razgledni stolp, s katerega seže oko do Savinjskih Alp in Julijcev, do Pece in Plešivca, zajame vse Pohorje, Obsoteljsko in Zagorje, je bil od leta 1931 mikaven, za orientacijo in pouk primeren in ugoden turistični objekt, ki je vabil tisoče šolskih otrok, izletnikov, planincev in turistov na zanimive sprehode v goste boške bukove in hojine goste. Med vojno so ga Nemci požgali, ker je partizanom imenitno služil kot opazovalnica, po osvoboditvi ga je PD Poljčane obnovilo, toda boška hoja ni kaj obstojen les in tako so moral letos dostop nanj prepovedati vsem, še gozdarjem, gozdnim in lovskim čuvajem.

Ze nekaj let tečejo pogovori o tem, kdo bo tisti, ki bo za stolp prevzel odgovornost. Poljčansko planinsko društvo je gospodarsko prešibko za to, stolp pa stoji na meji dveh občin, bistriške in šmarjske, in dveh okrajev, mariborskega in celjskega. Zato je SZDL obeh občin sklicala na Boču posvetovanje o obnovi stolpa. Na posvetovanje so prišli zastopniki obeh občin, SZDL, GG Maribor in Celje, PD Celje in PD Poljčane. Sklep posvetovanja je bil, da poseben iniciativni odbor prevzame odgovornost za zbiranje sredstev. Stolp z železno konstrukcijo, kot jo ima stolp na Rogli, bi stal blizu 10 milijonov din, te stroške bi si delili obe občini oziroma njih gospodarske organizacije. Sprito turističnega pomena, ki ga razgledni stolp nedvomno ima, pričakuje iniciativni odbor, da mu bodo šli prizadežati činitelji v obeh občinah in okrajih na roke.

## DELITEV DOHODKA IN DRUŽBENI VPLIV

Delitev dohodka ima poseben pomen zlasti zavoljo tega, ker novi instrumenti omogočajo delovnim kolektivom, da sami razpolagajo z dosti večjim delom družbenega proizvoda, kot je to bil primer v prejšnjem obdobju. Razen tega proizvajalci sami določajo osnove in merila za delitev čistega dohodka in zlasti še za delitev osebnih dohodkov zaposlenih.

V družbenem razvoju na sploh, pa tudi pri nas ne poznamo primera, ki bi lahko služil za zgled tako svobodne delitve dohodka po socialističnem načelu — delitev dohodka po delu. V bistvu gre za delitev, ki jo opravljajo delavci sami ne samo kot ustvarjalci vrednosti in viška vrednosti, temveč tudi kot upravljalci vseh sredstev. To hkrati pomeni, da prehajamo na tak način delitve dohodka, kjer ves kolektiv odloča ne samo o učinku posameznega delavca, temveč tudi o skupnem rezultatu podjetja. S tem uveljavljamo tudi povsem novo vlogo delovnih kolektivov, vlogo, v kateri postajajo koristniki dela družbenega proizvoda, ki ga s svojim delom ustvarjajo, a s svojo odločitvijo razdeljujejo.

Glede na to, da govorimo o delu družbenega proizvoda, ki je bil ustvarjen na družbenih sredstvih za proizvodnjo, dobiva tudi notranja delitev dohodka v podjetju družbeni značaj. Kolektiv kot celota, ali pa razdeljen v manjše skupine, kot so ekonomske enote, opravlja z razdelitvijo dohodka ustrezno družbeno nalogo. Ko razdeljuje čisti dohodek na osebne dohodke ter sklade podjetja, istočasno odloča o razširjeni reprodukciji družbenih sredstev za proizvodnjo, za kar je zlasti zainteresirana širša skupnost, predvsem komuna. To pa tudi pomeni, da predstavlja delitev dohodka, utemeljena na socialističnem načelu — vsakemu po njegovem delu — stalen proces medsebojnega vsklajevanja med delavci in podjetjem (skladi podjetja ter osebni dohodki) ter prav tako odnosov med samimi delavci (višina osebnih dohodkov). Za izvrševanje teh nalog pa je potrebno ne samo strokovno znanje, temveč tudi socialistična zavest. In zlasti pri utrjevanju socialistične zavesti proizvajalcev, morajo pomembno vlogo odigrati družbeno politični činitelji, ki so dolžni opozarjati delavce na pravice in naloge pri delitvi. Ta pomoč pa se mora zrealiti v tem, da lahko proizvajalci sami in samostojno ter hkrati zavestno odločajo o delitvi dohodka, ne da bi pri tem zamajali pravilno gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Pomoč pri strokovni vzgoji kadrov se mora kazati v tem, da se pri metodi delitve dohodka uveljavljajo tiste osnove in tista merila, ki najbolj ustrezajo specifičnim pogojem in organizaciji dela v vsakem podjetju.

Družbeni vpliv na notranjo delitev dohodka je poverjen predstavniškim organom, zlasti pa občinskimi zborem proizvajalcev. Ta vpliv je zaratovljen že v zakonitih določilih o delu zbora proizvajalcev, istočasno pa se ta vpliv kaže v obliki kontrole nad delovnimi kolektivi, da z delitvijo dohodka zagotovijo tudi najboljše gospodarjenje.

